

VII. Samarbejde med eksterne institutioner

1. Det kongelige bibliotek

I 1988 har samarbejdet imellem Det kongelige bibliotek (og Universitetsbibliotekets 1. Afdeling) og Københavns Universitet udviklet sig betydeligt og antaget nye former. Arbejdet med den faglige planlægning af universitetsbiblioteksbetjeningen på det overordnede plan er nu afsluttet i Moderniseringsprojektets regi og fortsætter konkret i forhandlings- og arbejdsgrupper omkring indgåelsen af en ny samarbejdsaftale og den fortsatte fysiske planlægning især på Amager. Østasiatisk Afdeling og Bibliotekstjeneste er flyttet til Københavns Universitet Amager. Institutjenseten er blevet reorganiseret, og Det kongelige Bibliotek og Det humanistiske Fakultet har indledt et nyt samarbejde om bl.a. udstillingsvirksomhed i Universitetets bygninger på Amager, som vil blive udbygget i de kommende år.

1. Moderniseringsprojektets Arbejdsgruppe 2- Universitetsbiblioteksfunktionen

Arbejdsgruppens endelige betænkning: »Bibliotek og Universitet. Den fremtidige biblioteksbetjening af Københavns Universitets teologiske, samfundsvidenskabelige og humanistiske fakulteter« (Serien: Modernisering i historiske rammer, bind 2), hvis indstillinger omtales i årsberetningen for 1987, blev publiceret i marts 1988 og af Kulturministeriet sendt til høring på de tre institutioner. Høringssvarene forelå i løbet af maj-juni og blev publiceret i et særnummer af Det kongelige Biblioteks Interne Meddelelser (24. årgang nr. 23, september 1988).

Høringssvarene er generelt meget positive og støtter betænkningens principper, forslag og indstillinger. I Rektors svar af 26. maj 1988 udtaler Universitetet bl.a., at »med rapporten ... er der skabt et godt grundlag for den justering af den gældende samarbejdsaftale af 1960 mellem Det kongelige Bibliotek og Københavns Universitet, som parterne er enige om er nødvendig«, at »Universitetet støtter rapportens anbefaling af, at den fremtidige universitetsbiblioteksfunktion baseres på en treleddet model, med Det kongelige

Bibliotek som hovedbibliotek, nærbiblioteker med moderne biblioteksbetjening til betjening af fagene i henholdsvis Indre By og på Amager og universitetets institutbiblioteker, der som daglige præsensbiblioteker udgør det tredje led ...«, at »Universitetet finder det væsentligt, at der sker en synliggørelse af universitetsbiblioteksfunktionen, såvel hvad angår fysiske rammer, organisation, personale samt accession«, at universitetet er enig i den principielle opfattelse, der ligger bag Arbejdsgruppe 2's rapport, at universitetsbiblioteksfunktionen »bedst bestrides i et snævert samspil« med Det kongelige Biblioteks øvrige funktioner under forudsætning af, »at der, inden for Det kongelige Biblioteks rammer, ledelses- og personalemæssigt etableres en organisation, hvortil der delegeres den fornødne kompetence til, inden for de givne rammer, at kunne disponere.« På grund af de vanskeligheder, der kan forudses forbundet med en samlet løsning af Det kongelige Biblioteks udbygning og etablering af rammerne for nærbibliotekerne, som vil gribe ind i Københavns Universitets planlægning, anbefaler universitetet endelig, at »Kulturministeriet snarest iværksætter det nødvendige analyse- og planlægningsarbejde, der kan skabe grundlag for den endelige beslutning om den fremtidige universitetsbiblioteksudbygning.«

Tilsvarende tilslutter Det kongelige Biblioteks organer sig betænkningen. Førstebibliotekarkollegiet og Samarbejdsudvalget »fremhæver rapportens understregning af helhedssynsvinklen på den faglige og videnskabelige biblioteksbetjening i København inden for teologi, samfundsvidenskaberne og humaniora og nødvendigheden af den deraf følgende samordning af opgaverne på Det kongelige Bibliotek, Universitetsbibliotekets 1. Afdeling og institutbibliotekerne ved Københavns Universitet,« og finder, »at der er tale om en perspektivrig løsning på universitetsbiblioteksopgaven i fremtiden.«

Kulturministeriets Koordinationsgruppe for Moderniseringsprojektet ved Det kongelige Bibliotek, der består af repræsentanter for Kulturministeriet, Administrations- og Personaledepartementet, Rigsbibliotekarembudet, Det kongelige Bibliotek og Universitets-

bibliotekets 1. Afdeling, afgav efter sin behandling af høringssvarene sin endelige indstilling d. 19. august 1988 til Kulturministeriet, hvori den tilslutter sig Arbejdsgruppens principielle synspunkter og indstilling. Koordinationsgruppen ønskede »særligt at fremhæve, at det vil være en forudsætning for det videre arbejde med en treleddet model med hovedbibliotek, nærbiblioteker til fagene i henholdsvis indre by og på Amager og universitetets institutbiblioteker, der som daglige præsenbiblioteker udgør tredje led, at der sker den nødvendige politiske afklaring af de organisatoriske rammer for Det kongelige Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. afdeling.

Koordinationsgruppen finder det væsentligt, at der ved en sådan afklaring tages udgangspunkt i arbejdsgruppe 2's principielle overvejelser og indstilling, herunder hensigtserklæringerne om at udnytte de samlede ressourcer bedre.

Det er videre en forudsætning, at der indgås en ny samarbejdsaftale mellem Det kongelige Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. afdeling på den ene side og Københavns Universitet på den anden. En ny samarbejdsaftale bør være indgået inden udgangen af april 1989.

En tredje forudsætning er, at der snarest sker en afklaring af Det kongelige Biblioteks og Universitetsbibliotekets 1. Afdelings fremtidige fysiske rammer, herunder en løsning af bibliotekernes magasinproblemer.

Med henblik på at fremme det fremtidige planlægnings samarbejde mellem Det kongelige Bibliotek, Universitetsbibliotekets 1. Afdeling og Københavns Universitet bør Det kongelige Bibliotek nedsætte en koordinerende arbejdsgruppe.

Koordinationsgruppen finder det væsentligt, at der sker en synliggørelse af Universitetsbiblioteksfunktionen, såvel hvad angår fysiske rammer, organisation, personale og accession.«

Hermed er arbejdet med at nyvurdere det biblioteksmæssige samarbejde imellem de tre institutioner afsluttet i Moderniseringsprojektets regi. Det videreføres og konkretiseres nu i bilaterale forhandlinger mellem Københavns Universitet og Det kongelige Bibliotek/Universitetsbibliotekets 1. Afdeling.

2. Forholdet mellem Det kongelige Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. Afdeling

I forlængelse af det arbejde, der som ovenfor nævnt er foregået i Arbejdsgruppe 2 og Koordinationsgruppen, anmodede Kulturministeriet rigsbibliotekaren og overbibliotekarerne for henholdsvis Det kongelige Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. Afdeling om at afgive redegørelse om, hvilken model for Universitetsbibliotekets 1. Afdelings fremtid man fandt bedst. Disse redegørelser blev afgivet henholdsvis 4. oktober, 21. september og 31. august 1988 og er publiceret i et særnummer af Det kongelige Biblioteks »Interne Meddelelser« (24. årgang nr. 27, oktober 1988).

I redegørelsen fra Det kongelige Biblioteks chef gives en kort, historisk gennemgang af opgavefordelingen mellem universitetsbibliotekerne siden 1927, en vurdering af den aktuelle opgavefordelings fordele og ulemper, af Arbejdsgruppe 2's principper for universitetsbiblioteksbetjeningen og indstillinger samt en redegørelse for de administrative og organisatoriske konsekvenser heraf. Det vurderes, at »det afgørende i disse principper og indstillinger er opfattelsen af Det kongelige Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. Afdeling som en helhed, der i tættere samarbejde skal løse hver deres del af universitetsbiblioteksfunktionen under en fælles synsvinkel, hvad angår opgaveløsninger, ydelser, samlings- og personalemæssige ressourcer. Dette anses også som en faglig organisatorisk forudsætning for det ønskede tættere samarbejde med universitetet.

Dette indebærer, at den del af Det kongelige biblioteks ressourcer og funktioner, der medgår til at løse opgaven som hovedbibliotek inden for universitetsbiblioteksfunktionen, synliggøres og anskues i fællesskab med Universitetsbibliotekets 1. Afdeling under en helhed, fagligt, organisatorisk og administrativt.« I konsekvens heraf omorganiseres Det kongelige Bibliotek i fire organisatoriske hovedfunktioner.

1. Universitetsbiblioteksfunktionen ud fra en samlingsmæssig afgrænsning;
2. Nationalbiblioteksfunktionen i den udvidede definition, d.v.s. omfattende alle materialekategorier og -samlinger af national proveniens eller national forskningsmæssig og kulturel særstilling;
3. De fælles publikumsfunktioner;
4. De museale, herunder bevaringsmæssige funktioner.

Indstillingens konklusion er følgende: »I konsekvens af ovenstående er det min opfattelse, at der bør foretages en organisatorisk sammenfletning af Det kongelige Biblioteks og Universitetsbibliotekets 1. Afdelings hidtidige universitetsbiblioteksfunktioner under en fælles ledelse ud fra de principper og indstillinger, der er nedlagt i Arbejdsgruppe 2-rapportens kap. 5 og 7, Koordinationsgruppens indstilling af 19. august og de retningslinier, der er angivet ovenfor.

Dette indebærer ikke umiddelbart radikale forandringer af den nugældende struktur, men vil udgøre afgørende rammer og retningslinier for planlægningen af de forandringer, der skal gennemføres i de kommende år, der også forudsætter afklaringen af Det kongelige Biblioteks og Universitetsbibliotekets 1. Afdelings fysiske problemer. Indstillingen indebærer imidlertid en synlig opprioritering af universitetsbiblioteksfunktionen gennem den relative selvstændighed, den som helhed tillægges, samtidig med at dette stadig forudsætter én overordnet ledelse, som de relativt selvstændige enheder kan referere til med henblik på den nødvendige sammenhæng og rationalitet. Dette er samtidig en imødekomelse af de synspunkter, Køben-

havns Universitet har haft på en tættere sammenhæng i universitetsbiblioteksfunktionen og på synliggørelsen af denne og af det organisatoriske ansvar for den. Det indstilles endvidere som en konsekvens af og første forudsætning for ovenstående, at den nuværende stilling som overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets 1. Afdeling umiddelbart efter, at Kulturministeriet har truffet beslutning i sagen, oplås i henhold hertil.»

I konsekvens af universitetets ovenfor refererede hørings svar af 26. maj 1988 forelagde Det kongelige Biblioteks ledelse på et møde d. 19. august 1988 de ovenstående synspunkter på den fremtidige organisation, forinden de blev afgivet til Kulturministeriet, for universitetets rektor og for formanden for Konsistoriums Biblioteksudvalg. Universitetet var tilfreds med orienteringen og gav udtryk for, at selv om det ikke var dets opgave at tage stilling til de interne organisatoriske forhold ved Det kongelige Bibliotek/Universitetsbibliotekets 1. Afdeling, så den skitserede model ud til at kunne tilgodese universitetets ønske om synliggørelse og effektivisering af universitetsbiblioteksfunktionen.

Ved beretningsårets udløb har Kulturministeriet endnu ikke truffet endelig beslutning i sagen.

3. Revision af samarbejdsaftalen

I forlængelse af indstillingen i ovennævnte rapport Bibliotek og Universitet nedsattes i efteråret 1988 det udvalg, der har til opgave at forhandle en ny samarbejdsaftale imellem Københavns Universitet, Det kongelige Bibliotek og nu også Universitetsbibliotekets 1. Afdeling til afløsning af samarbejdsaftalen af 1960, der kun omfattede universitetet og Det kongelige Bibliotek.

Udvalget består fra Københavns Universitets side af: Lektor Peter Blume, Det samfundsvidenskabelige Fakultet, lektor Geert Hallbäck, Det teologiske Fakultet, lektor Henrik Jeppesen, formand for Konsistoriums Biblioteksudvalg, lektor John Kuhlmann Madsen, dekan ved Det humanistiske Fakultet, bibliotekar Lene Seedorff, medlem af Konsistoriums Biblioteksudvalg, og fuldmægtig Ejvind Slottved, universitetets centrale administration. Fra Det kongelige Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. Afdelings side består udvalget af institutionsledelsen: Overbibliotekar Erland Kolding Nielsen, souscheferne, førstebibliotekar Karl Krarup (fra 1. december 1988 konstitueret som overbibliotekar for Universitetsbibliotekets 1. Afdeling) og kst. førstebibliotekar Steen Bille Larsen; Universitetsbibliotekets ledelse: Overbibliotekar Torben Nielsen (indtil 30. november 1988) og førstebibliotekar Jørgen Thorning Sørensen, samt af følgende afdelingsledere fra Det kongelige Bibliotek: bibliotekskonsulent Niels Ivan Boserup, Informations- og Dokumentationsafdelingen, førstebibliotekar Olga Porotnikoff, Udenlandske Afdeling, og kst. førstebibliotekar Knud Vohn, Udlånsafdelingen.

Udvalget har afholdt to møder i 1988 og herunder

lagt en arbejdsplan, der skal resultere i indgåelse af en ny samarbejdsaftale i løbet af første halvår af 1989.

4. Fysisk planlægning

I henhold til indstillingen af 19. august 1988 fra ovennævnte Koordinationsgruppe for Moderniseringsprojektet nedsatte Det kongelige Bibliotek og Københavns Universitet i december 1988 en arbejdsgruppe med henblik på at koordinere det fremtidige fysiske planlægningsarbejde mellem Det kongelige Bibliotek/Universitetsbibliotekets 1. Afdeling og Københavns Universitet. Udvalget består af kst. overbibliotekar, udviklings- og planlægningschef Karl Krarup (formand), administrationschef, kst. førstebibliotekar Steen Bille Larsen, forskningsbibliotekar, civilingeniør Ivar A. L. Hoel, planlægningschef J. Rastrup Andersen og fuldmægtig Ejvind Slottved, universitetets centrale administration, lektor Henrik Jeppesen, formand for Konsistoriums Biblioteksudvalg, dekanen for Det humanistiske Fakultet, lektor John Kuhlmann Madsen samt arkitekt Tom Flemming Nielsen, Undervisningsministeriets Byggedirektorat.

5. Informationssystemet REX

Det kongelige Biblioteks informationssystem REX udvidedes pr. 3. oktober 1988 til også at omfatte Universitetsbibliotekets 1. Afdelings monografiposter siden ca. 1980, ligesom også Københavns Universitets institutbibliotekers poster fra ALBA/SAMKAT er overført hertil. I alt er databasen forøget med ca. 100.000 poster ved denne operation og omfatter ved årsskiftet over 450.000 poster. Online-hjælpsystemet udvidedes flere gange i årets løb med oplysninger om bl.a. Det kongelige Biblioteks service, samlinger og kataloger i almindelighed, universitetsbiblioteksposterne, institutbiblioteksposterne, emnesøgninger og klassifikationssystemer. Ved årets udgang rummer systemet over 300 hjælpeskærme. Endvidere er søgemulighederne på en række områder forbedrede, bl.a. i musik og historie. Endelig er der indlagt oplysninger om samtlige de institutter, der gennem Instituttjeneren betjenes af Det kongelige Bibliotek.

I december måned 1988 afholdtes afleveringsprøve på Regnecentralens RC 8000-II, der nu kører i tvillingedrift med den første minicomputer RC 8000-I. I normal drift fungerer den ene maskine som en katalogmaskine, den anden som en søge-maskine. Derved er REX nu også tilgængelig 21 timer i døgnet fra kl. 03 til kl. 24. Tvillingedriften giver desuden en forøget driftssikkerhed, idet hver maskine kan varetage begge funktioner.

I slutningen af november 1988 sammenkoblede lokalnettet på Københavns Universitet Amager med REX-maskinerne på Det kongelige Bibliotek. Derved kunne Universitetsbibliotekets 1. Afdeling på Amager give terminaladgang for publikum til REX, og det blev muligt for universitetets institutter på Amager at

søge i den fælles informationsbase over lokalnettet ved hjælp af institutternes lokale udstyr. Der er ligeledes etableret kommunikationsnet mellem REX og Universitetsbibliotekets 1. Afdeling i Fiolstræde, og terminaler til publikum er under opstilling.

6. Udlånsrevisionen

Frem til juni 1988 har Det kongelige Biblioteks Udlånsafdeling foretaget en generalrevision af alle udlån fra før maj 1987, i alt ca. 120.000 udlån fordelt på ca. 13.000 lånere, herunder mange universitetslånere. Erfaringerne herfra har givet bibliotekerne anledning til udarbejdelse af et nyt, fælles udlånsreglement, der forventes at træde i kraft i løbet af 1989.

7. Udstillinger

I beretningsåret har Det kongelige Bibliotek og universitetets humanistiske fakultet indledt et nærmere samarbejde om udstillinger, der kan vises i universitetets lokaler enten før eller efter, at de vises på Det kongelige Bibliotek eller Universitetsbibliotekets 1. Afdeling. Dette praktiske samarbejde vil blive udbygget i de kommende år.

Det kongelige Biblioteks sommerudstilling »Pestrojka – Glastnost og Socialisme« vises fra begyndelsen af oktober og året ud på Københavns Universitet Amager. Det kongelige Bibliotek stillede montrekapacitet til rådighed, og de med udstillingen forbundne flytteudgifter deltes af de to institutioner.

En vandredstilling, baseret på Det kongelige Biblioteks udstilling »Forfattere på flugt fra Nazismen«, der er redigeret af forskningsbibliotekar Willy Dähnhardt og universitetslektor Birgit S. Nielsen, Institut for germansk Filologi, vises i Københavns Universitets hovedbygning i november i forbindelse med en foredragsrække arrangeret af instituttet. Derefter vises udstillingen året ud på Københavns Universitet Amager.

8. Institut tjenesten

Institut tjenesten har igennem nogle år haft en række problemer, som i løbet af 1988 og senest i første kvartal af 1989 vil være afviklet. Der er således i løbet af 1988 gennemført en reorganisering af afdelingens ledelsesforhold, opgaver og arbejds gange under midlertidig ledelse af afdelingsbibliotekar Hanne Balslev og bibliotekskonsulent, cand.mag. Barbara Melchior.

Institut tjenesten overgik i løbet af 1988 til edb-katalogisering enten online eller via diskette. REX rummer pr. 31. december 1988 ca. 47.000 poster fra institutbibliotekerne, heraf knap 28.000 poster overført fra ALBA-basen, der omfatter perioden ca. 1980-87. Institut tjenesten fik d. 31. maj 1988 fast forbindelse til Det kongelige Biblioteks computer RC 8000, således at datatransmissionen kan foregå på stedet, og poster genbruges, hvis de allerede forefindes. Det kongelige Bibliotek har udviklet et særligt PCK-at-program med

hjælpesystem til brug for institutbiblioteker, der har anskaffet IBM-udstyr. Det findes i både en offline og en online version. Endvidere har Det kongelige Bibliotek udviklet sin egen rapportgenerator, således at der fortsat i en periode kan leveres kort til de institutter, der ønsker det. Kortleverancerne blev efter denne teknologiomlægning genoptaget 1. december 1988.

Institut tjenesten har gennem nogle år haft visse pukler i procesleddene. En pukkel af færdigkatalogiseringer, der ventede på tryk i Det kongelige Biblioteks Trykkeri og derefter skulle forsynes med alfabetiske indførsler (»topper«), var afviklet og fordelt til institutbibliotekerne d. 1. september 1988. En pukkel bestående af ca. 12.000 kladdesedler (katalogiseringer fra institutbibliotekerne) er for 3/4 del inddateret til REX ved beretningsårets udløb og vil i følge planen være fuldt afviklet den 1. april 1989.

9. Orientalisk Afdeling og Bibliotekstjeneste på Københavns Universitet Amager

Orientalisk Afdeling flyttede i januar 1988 ud fra Det kongelige Bibliotek og genåbnede d. 15. februar 1988 i nye lokaler på Københavns Universitet Amager. Samtidig sammenlagdes afdelingens og Det kongelige Biblioteks bibliotekstjeneste ved Centralinstituttet for Nordisk Asiensforskning (CINA), nu Nordisk Institut for Asienstudier (NIAS). Betjeningen er dermed forbedret betydeligt, idet der er indrettet en referencelæsesal med håndbibliotek og referencesamling. Her fremlægges også de nyeste bøger og tidsskrifter. Alle udlån af litteratur på orientalske sprog foregår via Orientalisk Afdeling med ekspedition normalt samme dag. Af sikringshensyn befinder de orientalske manuskripter sig dog stadig på Det kongelige Bibliotek og kan benyttes der efter nærmere aftale. Bøger om Orientens sprog, litteratur og historie, trykt på europæiske sprog, er ikke flyttet til Amager. Disse bøger skal som hidtil findes i Det kongelige Biblioteks almindelige kataloger, men kan bestilles enten på Det kongelige Bibliotek, via Orientalisk Afdeling eller på Universitetsbibliotekets 1. Afdeling på Amager.

10. Undervisning

I Det kongelige biblioteks kurser i biblioteksbenyttelse og litteratursøgning deltog i 1988 studerende fra følgende fag og institutter: Antropologi, dansk, engelsk, forhistorisk arkæologi, geografi, historie, italiensk, jura, klassisk arkæologi, kunsthistorie, litteraturvidenskab, orientalsk filologi, russisk, samfundsfag, slavisk filologi, spansk teologi, økonomi, Østasiatisk Institut og Carsten Niebuhr Institutet.

Det kongelige Bibliotek har i 1988 undervist i brug af REX-basen både på Københavns Universitet og på Det kongelige Bibliotek. På universitetet har der af Det kongelige Bibliotek været givet undervisning for lærere på kurset »Informationskundskab og avanceret vidensøgning« arrangeret af Institut for anvendt og

matematisk Lingvistik. Derudover har der været undervisning af personalet på Universitetsbibliotekets 1. Afdeling. Enkelte institutter har modtaget undervisning i brug af REX, og dette vil fortsætte med større intensitet i 1989.

På Det kongelige bibliotek har der én gang ugentlig siden september 1988 været REX-undervisning med offentlig adgang. Kurset har bestået i ca. ½ times undervisning, og ca. 260 personer har modtaget denne undervisning. Den ugentlige REX-undervisning fortsætter i 1989.

11. Ny fagreferent

Som leder af Danske Afdelings Danske Kontor, der varetager dokumentleveringen for afdelingen og informations- og dokumentationsopgaver inden for det dansk-norske område i historie og nordisk filologi, er pr. 15. august 1988 ansat mag.art. i historie fra Århus Universitet i 1980, John T. Lauridsen. Han har været undervisningsassistent og kandidatspændiat ved Århus Universitet, projektmedarbejder ved Vejle Kulturhistoriske Museum og lektorvikar ved Danmarks Biblioteksskoles Aalborgafdeling. Han har en omfattende videnskabelig produktion bag sig og forsvarede d. 18. november 1988 disputatsen »Marseliskonsortiet« (Århus: Jysk Selskab for Historie, 1987) for den filosofiske doktorgrad ved Århus Universitet.

12. Personalialia

Udnævnelser:

Forskningsbibliotekar, cand.mag. Knud Vohn er konstitueret som førstebibliotekar for Udlånsafdelingen d. 1. januar.

Bibliotekskonsulent, cand.mag. Steen Bille Larsen er konstitueret som førstebibliotekar med funktioner som administrationschef og 2. souchef ved Det kongelige Bibliotek d. 1. juli.

Bibliotekskonsulent, mag.art. Kirsten Rønbøl Lauridsen er udnævnt til førstebibliotekar for Orientalisk Afdeling og Bibliotekstjeneste d. 1. juli.

Bibliotekar Hanne Lund er udnævnt til afdelingsbibliotekar for Udlånsafdelingens Nærlånssektion d. 1. oktober.

Bibliotekar Ellen Refshauge er udnævnt til afdelingsbibliotekar for Udenlandske Afdelings Indbindingskontor d. 1. november.

Udviklings- og Planlægningschef, førstebibliotekar (og 1. souchef), mag.scient.soc. Karl Krarup er tillige konstitueret som overbibliotekar for Universitetsbibliotekets 1. Afdeling d. 1. december.

Fratrædelse:

Forskningsbibliotekar, mag.art. Åse Reymann fratradte på grund af alder d. 31. oktober.

Forskningsbibliotekar, cand.mag. Edgar Dirksen fratradte på grund af alder d. 30. juni.

Publikationer 1988

Bibliotek og Universitet. Den fremtidige biblioteksbetjening af Københavns Universitets teologiske, samfundsvidenskabelige og humanistiske institutter. Udarb. af Moderniseringsprojektets Arbejdsgruppe 2. Kbh.: Det kongelige Bibliotek. 1988. 81 s. + bilag. ISBN 87-7023-559-7. (Modernisering i historiske rammer 2). Kr. 122,50.

Bøger – biblioteker – mennesker. Et nordisk Festskrift tilegnet Torben Nielsen, Universitetsbiblioteket i København. Red.: Erland Kolding Nielsen, Erik Dal, Jesper Düring Jørgensen og Annelise Andersen. Kbh.: Det kongelige Bibliotek i samarbejde med Det danske Sprog- og Litteraturselskab. 1988. 684 s. Ill. ISBN 87-7023-561-9. Kr. 366,-.

Hesselager, Lise: Til guld skal det blive ... Nationallitteratur, Nationalbibliotek, Nationalbibliografi. Biblioteksafdelings afhandlinger 1972-1987. Udg. af Det kongelige Bibliotek. Kbh.: Museum Tusulanums Forlag. 1988. 168 s. Ill. ISBN 87-7289-045-2. Kr. 150,-.

Informationssøgning og dokumentation inden for humaniora og samfundsvidenskab. L'Information et la documentation en sciences humaines et sociales. Rapport fra Seminar 14.-16. oktober på Københavns Universitet. Kulturfremstødet Danmark-Frankrig 1987-1988. Manifestation France-Danemark 1987-1988. Red.: Babara Melchior. Kbh.: Det kongelige Bibliotek. 115 s. (Det kongelige Bibliotek. Forskningsrapporter 2). ISSN 0902-8714. Kr. 35,-.

Det kongelige Bibliotek som forskningsinstitution. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 27 s. Gratis.

Årsstatistik 1987 i: Det kongelige Biblioteks Interne Meddelelser. 24. årg. nr. 20. August 1988.

Tidsskrifter og serier

Fund og Forskning i Det kongelige Biblioteks samlinger. Red.: Carl Erik Bay, Jesper Düring Jørgensen, René Herring. XXVIII. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 175 s. Ill. ISSN 0069-9896. Kr. 140,-. I abonnement: Kr. 110,-.

Magasin fra Det kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket I. 3. årg. nr. 1-4. Red.: Jesper Düring Jørgensen. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 50, 59, 50, 59 s. Ill. ISSN 0901-7496. Gratis.

Nationalbibliografi

Dania Polyglotta. Literature on Denmark in languages other than Danish & Books of Danish interest published abroad. An annual bibliography compiled by the Danish Department of the Royal Library. Ed. by Jan William Rasmussen & Sven C. Jacobsen. New Series 19. 1987. 1988. ISSN 0070-2714. ISBN 87-7023-417-5. Kr. 392,-.

Dansk Kortfortegnelse 1987. Udarb. af Det kongelige Biblioteks Kortsamling. Ballerup. Bibliotekscentralen. 1988. 15 s.

Dansk Musikfortegnelse 1984-1987. Udarb. af Det kongelige Biblioteks Musikafdeling. Red. af Susanne Sugar. Ballerup. Bibliotekscentralen. 1988. 125 s. ISSN 0105-8045. ISBN 87-552-1544-0. Kr. 245,-.

Grønlandsk avis- og tidsskrift-index. 1970-74. Udarb. af Det kongelige Bibliotek. Red.: Åse Reymann. Kbh.: Bibliotekscentralens Forlag. 1988. XVI, 126 s. ISSN 0105-9599. ISBN 87-552-1623-4. Kr. 1.664,70.

Andre bibliografier og kataloger

Kend kulturtidsskrifterne! Katalog over danske kulturtidsskrifter. Redaktion: Lise Hesselager (ansv.), Carsten Frederiksen, Anne-Marie Smith. Kbh. Danmarks Biblioteksforening og Det kongelige Bibliotek. 1988. 25 s., ill. ISBN 87-7023-560-0. Gratis.

Det kongelige Bibliotek. En aktuell litteraturfortegnelse. Kbh. det kongelige Bibliotek. 1988. 4 s. Gratis.

Spanggaard, Kristen D.: Dansk skønlitteratur i fransk oversættelse fra Middelalderen til 1975. Med et indledende afsnit omhandlende fransksprogede bidrag til den danske litteraturs historie i almindelighed og enkelte tidsrum/Les lettres danoises en traduction française depuis le Moyen Âge jusqu'à 1975. Précédé d'un chapitre concernant les publications en langue française relatives à l'histoire des lettres danoises en général et par époques. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 256 s. ISBN 87-418-8648-8. 340,- kr.

Ørsnes, Eva: Arkæologi. Det kongelige Biblioteks accession 1987. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 22 s. Gratis.

Ørsnes, Eva: Arkæologi. Det kongelige Biblioteks accession. 1. halvår 1988. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. Gratis.

Udstillingskataloger

Christian IV og Europa. Den 19. Europarådsubstilling Danmark 1988. Fonden Christian IV året 1988. 607 s. Ill. ISBN 87-982843-1-2. Kr. 120,-.

Christian IV and Europe. The 19th Council of Europe Exhibition Denmark 1988. The Foundation for Christian IV Year 1988. 1988. 607 s. Ill. ISBN 87-982843-2-0. Kr. 120,-.

Dähnhardt, Willy, und Birgit S. Nielsen: Geflüchtet unter das dänische Strohdach. Schriftsteller und bildende Künstler im dänischen Exil nach 1933. Ausstellung der Königlichen Bibliothek Kopenhagen in Zusammenarbeit mit dem Kultusminister des Landes Schleswig-Holstein. Katalog. Heide in Holstein. 1988. 239 s. Ill. ISBN 3-8042-0428-7.

Lebech, Anne Marie: Perestrojka, glasnost og socialisme. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 82 s. Ill. ISBN 87-7023-375-6. Kr. 60,-.

Publikumsorienteringer

Danske Afdeling. Småtryksafdelingen. Vejledning. Red.: Anne-Marie Smith og Steen Bille Larsen. 2. rev. udg. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 25 s. Ill. Det

kongelige Bibliotek. Publikumsorienteringer 7). ISSN 0105-3167. Gratis.

Fotografisk Atelier. Prisliste 1988. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 4 s. (Det Kongelige Bibliotek. Publikumsorienteringer 13). ISSN 0105-3167. Gratis.

Nyhedsbrev fra Det kongelige Bibliotek. 1988: 1-4. Red.: Kontakt- og Oplysningsafdelingen. Kbh. Det Kongelige Bibliotek. 1988. 4,4,4,4 s. ISSN 0902-1272. Gratis.

Perestrojka, glasnost og socialisme. Udstilling på Det kongelige Bibliotek 13. juli-24. september 1988. Udarb. af Anne Marie Lebech. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. Folder. Gratis.

Photographic Studio. Price list 1988. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. 4 s. (Det kongelige Bibliotek. Publikumsorienteringer 14). ISSN 0105-3167. Gratis.

Regler for lån til Orkesterbiblioteket. Kbh. Det kongelige bibliotek. 1988. 4 s. Gratis.

REX. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. Folder. Gratis.

Salgsliste. Fortegnelse over publikationer udgivet af Det kongelige Bibliotek. Kbh. Det kongelige Bibliotek 7. rev. udg. 1988 20 s. (Det kongelige Bibliotek. Publikumsorienteringer 1). ISSN 0105-3167. Gratis.

Vejledning. Det kongelige bibliotek. Red.: Kontakt- og Oplysningsafdelingen. 14. udg. Kbh. Det kongelige Bibliotek. 1988. (Det kongelige Bibliotek. Publikumsorienteringer 12). ISSN 0105-3167. Gratis.

Erland Kolding Nielsen/Karl Krarup

2. Universitetsbibliotekets 1. Afdeling

På det organisatoriske område har interessen naturligt koncentreret sig om de konsekvenser, som den fremtidige struktur vil få for biblioteket. Ultimo 1987 afsluttede Arbejdsgruppe 2 sit arbejde, og marts 1988 offentliggjordes rapporten »Bibliotek og Universitet – den fremtidige biblioteksbetjening af Københavns Universitets teologiske, samfundsvidenskabelige og humanistiske fakulteter.« I indstillingen foreslås det, at Det kongelige Bibliotek fortsætter i funktionen som universitetets hovedbibliotek, mens der indrettes 2 parallelle nærbiblioteker for henholdsvis humaniora og samfundsvidenskaberne på Amager og i Fiolstræde med størst mulige samlinger af kurant dansk og udenlandsk litteratur, fortrinsvis opstillet på åbne hylder. Desuden påpegedes Det kongelige Biblioteks og Universitetsbibliotekets 1. afdelings påtrængende behov for publikums-, kontor- og magasinfaciliteter. I konsekvens af rapportens konklusioner anmodede Kulturministeriet i maj 1988 rigsbibliotekaren samt overbibliotekarerne for Det kongelige Bibliotek og

Universitetsbibliotekets 1. Afdeling om en redegørelse for, hvilken model for Universitetsbibliotekets 1. afdelings fremtid, de fandt bedst. Der skal ikke her redegøres for de 3 responsa, som er optrykt i Det kongelige Biblioteks Interne Meddelelser, 24. årgang, nr. 27, oktober 1988. Blot kan det konstateres, at Kulturministeriet endnu ikke ved udgangen af 1988 havde tilkendegivet nogen endelig stillingtagen til bibliotekets fremtidige struktur.

På det økonomiske område har de fortsatte besparelseskrav naturligvis været mærkbare. Navnlig de ekstraordinære personalenedskæringer i 1988 og -89 oveni de i forvejen udmeldte besparelser har givet alvorlige problemer. Ledigblevne stillinger har ikke kunnet genbesættes, ligesom afskedigelser ikke har kunnet undgås. Disse får dog først p.g.a. den sene udmelding og hensynet til eksisterende opsigelsesfrister først for alvor virkning fra 1989. Der er derfor et påtrængende behov for nytænkning og omstrukturering og for at fortsætte de allerede påbegyndte rationaliseringsbestræbelser.

På det teknologiske felt er biblioteket inde i en rivende udvikling. Ultimo 1987 forelå det oplyst, at der var bevilget 8,6 mio. kr. til videreudvikling af REX, Det kongelige Biblioteks informationssystem, samt indførelse af et edb-system på UB 1 i tilknytning hertil. I samråd med planlægnings- og udviklingschef Karl Krarup, KB, besluttedes det herefter at nedsætte en projektgruppe, som skulle gennemgå bibliotekets arbejdsrutiner og lægge en plan for, hvorledes disse skulle indrettes ved den kommende udbygning af edb-anvendelsen. Gruppen foretog et meget grundigt kulegravningsarbejde, som i løbet af sommeren 1988 resulterede i en omfattende rapport, der udførligt redegjorde for de eksisterende arbejds gange og stillede forslag til omlægninger i forbindelse med de forskellige processers overgang til edb. Der var hermed skabt et udmærket grundlag for det implementeringsarbejde, som iværksattes i løbet af efteråret. Man besluttede at prioritere etableringen af en on-line katalog højst, og inden årets udgang var bibliotekets katalogposter gjort søgbare i REX, ligesom der var opstillet terminaler i publikumsafdelingerne. Der arbejdes nu, i samarbejde med KB, videre på etableringen af et integreret on-line-system.

Benyttelsen viser pæne stigninger, naturligvis efterhånden markantest på UBA, som også har et støt stigende indlån fra andre biblioteker. Også biblioteket i Fiolstræde holder imidlertid skansen, hvilket dels ses af udlånstallet men også af den publikumsbevågenhed, biblioteket er blevet til del i forbindelse med diskussionen om den fremtidige struktur.

Biblioteket har i løbet af 1988 på forskellig vis markeret sig i en større offentlighed.

Overbibliotekar Torben Nielsen var medarrangør af udstillingen »Mellem himmel og jord« på Trinitatis Kirkeloft, arrangeret af Det kongelige Bibliotek i an-

ledning af Christian IV Året. Torben Nielsen holdt åbningstalen, ligesom biblioteket bidrog med materiale til udstillingen.

I foråret bragte Københavns Radio et længere indslag om biblioteket i forbindelse med et lokalhistorisk kursus. I et interview med Torben Nielsen fortalles om bibliotekets historie og nuværende funktioner.

Som led i den dansk-franske kulturaf-tale åbnedes i april i Fiolstræde en udstilling af den franske maler Albert Bitran, som samtidig udstillede i Galleri Brix. I forbindelse med udstillingen skænkede kunstneren biblioteket et antal litografiske arbejder. I sommermånederne afholdtes, ligeledes i Fiolstræde, en udstilling af Joseph Conrad i nordisk oversættelse, arrangeret i anledning af det nordiske Conrad-seminar.

På UBA vist udstillingen Bogen i Finland samt en udstilling af hollandsk kartografi.

Overbibliotekar Torben Nielsen deltog d. 5. maj i det årlige møde i patronagekomitéen for Bibliothèque Nordique i Paris.

I LIBER-mødet i København 29. juni – 2. juli var biblioteket på forskellig måde engageret: Overbibliotekar Torben Nielsen var ordfører for den lokale organisationskomité og flere medarbejdere deltog i mødesekretariatets arbejde.

Med udgangen af november 1988 afgik overbibliotekar Torben Nielsen efter 43 års tjeneste i dansk biblioteksvæsen, heraf de 22 som overbibliotekar for Universitetsbibliotekets 1. Afdeling Torben Nielsen hædredes ved en storstilet reception i bogsalen i Fiolstæde, og om aftenen var biblioteket vært ved en middag i Universitetets Festsal, som Københavns Universitet velvilligt havde stillet til rådighed. Torben Nielsen hædredes tillige med et festskrift med titlen »Bøger-Biblioteker-Mennesker«, udgivet af Det kongelige Bibliotek i samarbejde med Det danske Sprog- og Litteraturselskab.

Pr. 1. december 1988 konstitueredes førstebibliotekar, planlægnings- og udviklingschef Karl Krarup, Det kongelige Bibliotek, som overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets 1. Afdeling.

Karl Krarup

3. Universitetsbiblioteket 2 Danmarks natur- og lægevidenskabelige bibliotek

Modernisering

Flytning af store bogmasser, midlertidigt fjernmagasineret på Østervold og i Lundtofte, til de nye lokale kældermagasiner, fra bogtårn til ny bogsal, nyindretning af arbejdslokaler og installation af edb har kostet mange ressourcer i 1988.

Hertil kommer et kæmpearbejde med stregkodning

af bøger og tidsskrifter – 245.000 stregkoder er påsat og via terminal knyttet til posten i katalogen.

Planlægning af det hele, arbejdet med at gøre både COSMOS og den nye bogsal klar til indvielsen har været meget krævende, men også spændende.

Alt dette har kun kunnet lade sig gøre takket være et godt og tillidsfuldt samarbejde mellem ledelse og personale. Der er slidt bravt og ydet en indsats helt ud over det sædvanlige. Alle der har været med fortjener en varm tak for engagement og indsats.

Økonomi

Pristigningerne på bøger og tidsskrifter er beregnet til 13 %, hvoraf der ikke var bevillingsmæssig dækning for de 10 %. UB2 har måttet afbestille tidsskriftabonnementer for ca. 700.000 kr. og indskrænket bogkøbet betydeligt.

Samlingerne

Samlingerne er forøget med 24.555 fysiske enheder til 1.254.427 enheder, som fylder 22.501 hylde meter fordelt på nærmagasiner og magasinet i Lundtofte.

Byggeriets afslutning

I efteråret 1988 var byggeriet så nær sin afslutning, at opstilling af litteratur i bogsalen kunne påbegyndes. En række mindre arbejder bl.a. alarm- og sikringsystem og udstillingsfaciliteter samt indretning af fotografisk atelier udføres i de første måneder af 1989.

Biblioteket har fået ekstra bevilling til udskiftning af kuplen over forhallen i den gamle bygning i 1989 og 1990. Konstruktionen fra 1938 er gennemført.

En stormskade i slutningen af 1988 nødvendiggjorde en øjeblikkelig omfattende reparation af kobberrtaget på den gamle bygning.

Indvielse

Den 15. marts 1989 afholdes officiel indvielse af den nye bogsal. Herefter vil publikum have adgang til at betjene sig selv i tidsskrifter 1983 ff og monografier 1986 ff. som pt. er under opstilling i bogsalen.

Samtidig åbnes edb-systemet COSMOS for brugere. På basis af UB2's systematiske kataloger er udarbejdet et emneopdelt opstillingssystem med 117 grupper for monografierne. Tidsskrifterne opstilles alfabetisk.

Samarbejdet med Københavns Universitet og Rigshospitalet

Som hovedbibliotek for Københavns Universitet varetager UB2 biblioteksbetjeningen i samarbejde med Universitetets institutbiblioteker inden for natur- og lægevidenskab.

De videnskabeligt uddannede medarbejdere ved UB2 har til opgave som kontaktpersoner til institutterne at formidle ønsker om service og anskaffelse af

litteratur, herunder sikre koordinering af tidsskriftholdet. På Zoologisk Museums Bibliotek, på Molekylærbiologisk Centralinstitut og på Rigshospitalets medicinske Bibliotek ledes biblioteket af personale udstationeret fra UB2.

Der har i 1988 været afholdt møder om bl.a. edb-samarbejdet. Den i 1987 aftalte edb-registrering af institutternes samlinger af såvel bøger som tidsskrifter er i gang. Institutbibliotekerne under Det naturvidenskabelige Fakultet har i 1988 fået installeret mikrodatamater med biblioteksprogrammet RCMikrolib til oprettelse af lokal database over institutbibliotekets bestand. Institutbiblioteker der har fået katalogiseret af UB2's instituttjeneste, vil få overført deres del af databasen i COSMOS til deres egne datamater.

Instituttjenesten har i 1988 deskriptivt katalogiseret i alt 4.455 bind fordelt således på institutter:

Astronomisk Observatorium Kbh. og Brorfelde	113
Genetisk Institut m.fl.	28
Institut for almen Medicin	56
Institut for matematisk Statistik	55
Institut for social Medicin	590
Panum Fællesbibliotek	23
Zoologisk Museums Bibliotek	
monografier	237
tidsskrifter	410
Rigshospitalet (Med.Bib. samt alle afdelinger)	
monografier	1.283
tidsskrifter	410

Andre læreanstalter

Danmarks Højskole for Legemsøvelser	368
Danmarks Sygeplejehøjskole Kbh.afd.	805
Dansk Inst. for Sundheds- og Sygeplejeforskning	170
Københavns Tandlægehøjskole	305

Der er foretaget 117 institutbesøg.

Al litteratur udgivet efter 1979 bliver edb-registreret i COSMOS, og dermed i SAMKAT/ALIS.

Basen indeholder pr. 31. december 1988 12.141 bibliografiske poster og 1.359 navneposter (henvisninger).

UB2 har en kørselsordning for bl.a. Københavns Universitets institutter.

Der gives vejledning i biblioteksbenyttelse for KU's studerende og rabat til de studerende som i forbindelse med større opgaver måtte have behov for edb-søgninger i dokumentationsafdelingen.

UB2 i ALIS

Bibliotekets monografier 1979 ff og periodicabestanden (løbende og efter 1970 ophørte) er inddateret i SAMKAT og overføres online til DTB's edb-system ALIS på DATACENTRALEN. I dette system findes tillige de med UB2 fagligt beslægtede forskningsbiblioteker DTB's og DVJB's monografi- og periodicaposter. I ALIS systemet rekvireres bøger og tidsskrifter

automatisk fra terminal. I 1988 modtog UB2 ialt 10.024 rekvisitioner via ALIS.

COSMOS

Copenhagen Scientific and Medical Online System UB2's integrerede edb-system er fortsat under opbygning og implementering. I løbet af 1988 er RC8000 blevet udbygget med mere lagerplads og med mere regnekraft.

Der er blevet installeret edb-lokalnet til arbejdspladser i hele huset og netværksbro til Københavns Universitets net og dermed til det landsdækkende DENet. Gennem DENet og Københavns Universitets net kan eksterne brugere få adgang til COSMOS.

EDB-udlånsregistreringen blev sat i drift for monografier (bøger) i maj 1988 og for tidsskrifter i november 1988. Katalogiserings- og søgesystemet er i drift til internt brug.

15. marts 1989 åbnes COSMOS for brugerne, der herefter enten fra egen terminal eller på biblioteket kan søge i systemet, rekvirere litteratur automatisk og se status dvs. om bøger er udlånt – samt reservere hvis det ønskes.

Benyttelse og service

Bestilling af litteratur kan som foran nævnt afgives online fra edb-terminal via ALIS, og i hele åbningstiden (9-18, dog torsdag 9-20, lørdag lukket) pr. telefon (31 39 65 23).

Det samlede udlån blev i 1988 254.208, hvoraf 19.724 blev erstattet af rekvireret kopi mod betaling og 72.663 med gratis reduceret kopi af kortere tidsskrift-artikler (10 sider). Gratis reduceret kopi leveres generelt til provinsen (34.844) samt i tilfælde af, at der er mere end en reservation på samme hefte/bind (37.817) dvs. for hver fjerde tidsskriftrekvisition.

Tre årgange og løbende årgang af de 520 mest benyttede tidsskrifter er opstillet på læsesal. Benyttelsen af denne samling er betydelig, men indgår ikke i statistikken.

Lånerne har selv på kopiautomat med møntindkast kopieret 70.356 sider.

Indlånet fra andre biblioteker i ind- og udland udgør 3.934 bind. Lån til udlandet 8.646.

Til 4.910 besøgende på læsesalen med håndbogs-samlingen blev fremtaget 3.097 bind.

EDB-dokumentation

Dokumentationsafdelingen har i 1988 modtaget 1.070 spørgsmål, disse resulterede i 1.765 databasesøgninger fordelt på 114 databaser.

Antallet af abonnementer på løbende overvågning inden for MEDLARS systemet var pr. 31. december 1988 112. EPOS/VIRA systemet (løbende litteraturovervågning inden for biologi, kemi, energi, miljø og landbrugsvidenskab) havde pr. 31.12.1988 41 abonnenter.

Der er i året 1988 foretaget 109 søgninger med rabat (max. 250 kr.) for studerende inden for bibliotekets fag.

Emnebestillinger

Universitetsbiblioteket 2 har modtaget 176 emnebestillinger. Langt de fleste af disse er – ligesom flertallet af edb-litteratursøgningerne – medicinske.

Ialt 94 fra folkebiblioteker, heraf 35 fra Københavnsområdet.

Undervisning og vejledning

Dokumentationsafdelingen har i løbet af 1988 afholdt MEDLINE introduktionskursus for dokumentalister – 5 dages kursus/ 11 kursister – og MEDLINE kursus for læger og biomedicinske forskere (»enduser«) – 2 dages kursus.

Derudover har der været afholdt introduktion til medicinske bibliografier specielt Index Medicus for 100 medicinstuderende. Denne undervisning (forelæsning og øvelser) indgår som fast led i obligatorisk elvstændig valgfri opgave på 5. semester og skal også fremover varetages af Universitetsbiblioteket 2.

Dokumentationsafdelingen fungerer stadig som »help disk« for de, der har deltaget i vore kurser.

Publikumsafdelingen har i 1988 givet vejledning i benyttelse af biblioteket til 12 hold studerende og andre brugere (ialt 127 personer). Hertil kommer den individuelle vejledning, der ydes til fremmødte lånerne.

Udstillinger

I anledning af WHO's jubilæum i 1988 blev der arrangeret en udstilling i UB2's forhal om organisationen med fokus på temaet: »Sundhed for alle i år 2000«. I forbindelse hermed udstilledes en lang række af WHO's publikationer, for hvilke UB2 er depotbibliotek.

I forbindelse med UB2's bygningsmæssige udvidelse blev der foretaget en afskrabning af muldlaget. En del af jorden blev spredt ud over et ca. 700 m² stort område, som blev voksestedet for en flora, der ikke mindede meget om den tidligere bevoksning. Der blev fundet 88 arter, der svarer til ca. 6 % af Danmarks totale bestand af højere planter.

Forskningsbibliotekarerne Lisbeth Børgesen og Jette Thomsen indsamlede et eksemplar af hver art, og arrangerede en udstilling. Der er udarbejdet en lille folder med den samlede floraliste og en nærmere omtale af mere end halvdelen af planterne.

Publikationer

Academia Chirurgorum Regia.

Det kongelige kirurgiske Akademi 1787-1987.

Udgivet af Medicinsk-historisk Museum ved Københavns Universitet. København 1988. 361 s. ill.

(Skrifter udgivet af Universitetsbiblioteket 2, bind 3) ISBN 87-7709-003-9.

UB2 Tidsskriftnyt 15. årg. nr. 1-2. 1988.

Thomsen, Jette: De vilde planter på Universitetsbiblioteket 2. Af Jette Thomsen og Lisbeth Børgesen. Kbh. Universitetsbiblioteket 2. 1988. 12. s. Gratis.

Medarbejderpublikationer

Nielsen, Jens Bo: Virologi: Et kompendium. Kbh. FADL's Forlag. 1988. 78 s. ISBN 87-7437-224-6.

Rongsted Larsen, Lillian: Brugerindflydelse og forskningsbibliotekerne – hvordan har vi det med det? I: DF-revy. 11. årg. nr. 6, 1988, s. 163.

Rongsted Larsen, Lillian: Medredaktør af: Åbn biblioteket. En kampagneavis udgivet af Det fælles kampagneudvalg for Bibliotekets Dag. Kbh. 1988. 7 s.

Snoer, Kirsten: UDK-stedstillægstal som supplerende emnekatalogisering. I: Tidsskrift for dokumentation. 43. årg. Nr. 3, 1987/88, s. 79-86.

Thomsen, Jette: Feeding behaviour of Eriophyes tiliae the Pgst. and suction track in the nutritive cells of tiliae galls caused by the mites. I: Entomologiske meddelelser. 56. årg. Nr. 2, 1988, s. 73-78.

Foredrag og møder

Forskningsbibliotekar Jens Junghans deltog 5.-7. august i Nordisk Forening for Humanekologi's årsmøde »Humanekologi och hälsa.

Bibliotekar Poul Aagaard Christiansen deltog 21.-24. september i International Association of Bibliophiles' colloquium i Manchester organiseret af John Rylands University Library, der bl.a. er kendt for dets store samlinger af natur- og lægevidenskabelig litteratur.

I forbindelse med colloquium blev bibliotekets eksemplar af Sibthorp's Flora Graeca i 10 bind kollationeret med henblik på en fondsansøgning.

Bibliotekar Poul Aagaard Christiansen deltog den 23. oktober i højtideligheden i Rom i forbindelse med Niels Stensens saligkåring. Endvidere i et møde i det Danske Institut arrangeret af det danske udenrigsministerium.

Endvidere forhandlede i Firenze på Biblioteca Nazionale Centrale om tilladelse til at udgive hele Niels Stensens Chaos-manuskript.

Personalia

Forskningsbibliotekar Bent Hansen, udstationeret på Zoologisk Museums Bibliotek afgik ved døden den 17. juli 1988. Bent Hansen var internationalt anerkendt som holothurianspecialist og blev dr.phil. i 1975 på emnet elasiptod taxonomi.

Kell Prehn

3. Folkeuniversitetet

Historie:

Folkeuniversitetet blev oprettet i 1950 ved en sammenslutning af Folkeuniversitetsforeningen i København (stiftet 1898) og UNIFO, Universitetets Folkeoplysning (stiftet 1946).

Indtil 1967 havde Folkeuniversitetet lokaler i Kommunitetsbygningen tagetaget mod Frue Plads, hvorfra det flyttede til Sankt Peders Stræde 19, stuen. I 1971 flyttede kontoret til et af Københavns Universitet indgået privat lejemål i Peder Hvidtfeldts Stræde 9. Herefter flyttede man i 1977 til de nuværende lokaler i Købmagergade 52, 3. sal.

Folkeuniversitetsvirksomheden i Danmark støttedes indtil 1969 gennem vekslende bevillinger over finansloven efter ansøgning. Med Lov om fritidsundervisning m.v. af 6. juni 1968 lovfæstede virksomheden (lovens kapitel VI): Statstilskud gives efter faste kriterier og det fastsættes, at universiteterne og de højere læreanstalter skal stille lokaler til rådighed for virksomhedens administration og undervisning.

Folkeuniversitetsvirksomhedens formål er ved forelæsninger og kurser at udbrede kendskabet til videnskabens arbejdsmetoder og resultater. Virksomhedens tilbud udgør en overbygning på Folkeoplysningen i Danmark.

Om idégrundlaget og det danske folkeuniversitets opkomst og udvikling, se i øvrigt Gustav Albeck: Universitet og folk. Bidrag til Folkeuniversitetets historie (Gyldendal, 1984).

Organisation:

Folkeuniversitetet i København ledes af en styrelse på p.t. 9 medlemmer. De fem fakulteter ved Københavns Universitet vælger hver 1 medlem; Studenterrådet kan udpege 1 medlem. Disse medlemmer udpeger indtil 7 yderligere medlemmer, herunder repræsentanter for andre højere læreanstalter i hovedstadsområdet.

Styrelsen er i perioden 1. juli 1987-31. juni 1989 sammensat således:

Lektor, dr.theol. Svend Bjerg (Det teologiske Fakultet), Lektor, cand.jur. Kirsten Ketcher (Det samfundsvidenskabelige Fakultet), Lektor, overlæge, dr.med. J. Boye Nielsen (Det lægevidenskabelige Fakultet), Lektor, dr.phil. Jørgen Mejer (Det humanistiske Fakultet), Lektor, cand.scient. Ole Graversen (Det naturvidenskabelige Fakultet), Stud.mag. Karsten Borup (Studenterrådet), Professor Vagn Lundsgaard Hansen, Ph.D. (Danmarks tekniske Højskole), Rektor, lektor, cand.merc. Finn Junge-Jensen (Handelshøjskolen i København), Professor Hans Vejleskov (Danmarks Lærethøjskole).

Styrelsen udpeger et programråd bestående af personer med særligt kendskab til videnskab og folkeoplysning, i alt p.t. 29 personer, samt lederne af Folke-

universitetets linjestudier. Styrelsen ansætter endvidere en rektor ti at forestå institutionens daglige drift.

I beretningsåret er ingen ændringer sket i programrådets sammensætning. Ny formand efter redaktør, mag.art. John Demstrup er lektor mag.art C.H. Koch. Ny næstformand efter professor, dr.phil. Mogens Blegvad er lektor, dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen. Demstrup og Blegvad fratradte på grund af alder.

Folkeuniversitetsvirksomheden i København indgår i en struktur af 6 folkeuniversitetsafdelinger, der tilsammen dækker landet. Ud over København findes folkeuniversitetsafdelinger i universitetsbyerne Aarhus, Odense, Aalborg og Roskilde. I det øvrige land varetages virksomheden af Folkeuniversitetets landssekretariat, der er beliggende på Odense Universitet. Folkeuniversitetet udøver sin virksomhed uden for universitetsbyerne gennem lokale folkeuniversitetskomiteer. Af disse var i året 1987 123 aktive.

Folkeuniversitetsudvalget koordinerer og godkender den samlede folkeuniversitetsvirksomhed. Efter en vedtægtsændring i 1986 består udvalget af 9 medlemmer, hvoraf 5 er valgt af universitetsbyernes folkeuniversiteter, 3 af folkeuniversitetskomiteerne og 1 af Dansk Folkeoplysnings Samråd.

Undervisning:

Undervisningens omfang i 1987/88 var 54 forelæsningsrækker og 31 orienteringskurser, i alt 900 timer med tilsammen 3.422 holddeltagere (mod 902 timer og 3.996 holddeltagere i 1986/87); 88 grundkurser, 202 emnekurser, 49 specialkurser og 8 fjernkurser, i alt 10.528 timer med tilsammen 7.018 holddeltagere (mod 10.212 timer og 7.138 holddeltagere i 1986/87). Det samlede timetal er således 11.428 og det samlede deltagertal 10.440. Nedgangen i deltagertallet skyldes formentlig den hårde vinter (virksomhedens vækst er igen fra eftersårssemestret 1988 fortsat med stor styrke).

I studieledersamlingen er sket følgende ændringer: Lektor, mag.art. C.H. Koch (idéhistorie) er afløst af mag.art. Poul Lübcke, og professor dr.phil. Jan Maegaard (musik) er afløst af lektor, cand.mag. Niels Martin Jensen.

Kontor:

Ved en udbygning af virksomhedens edb-administrationssystem er det lykkedes endnu et år at holde antallet af fastansatte medarbejdere på kun 5. Den løbende aktivitetsudvidelse og den fortsatte stigning i deltagertallet gør imidlertid en snarlig udvidelse af staben nødvendig.

Bjørn Tell Persson

5. Studieskolen i København

Studieskolen i København er en selvvejende institution i tilknytning til Københavns Universitet med det formål at tilbyde undervisning for voksne i henhold til Lov om fritidsundervisning m.v. Kap. III, samt andre beslægtede undervisningsopgaver.

Historie:

Studieskolens aktivitet startede i 1950'erne, da Folkeuniversitetet igangsatte en række sprogkurser som supplement til Folkeuniversitetsvirksomheden. Kursusvirksomheden i dette regi ekspanderede i 1960'erne og 1970'erne voldsomt og blev i 1977 udskilt som en selvstændig institution under navnet Studieskolen i København.

Styrelse:

Studieskolen i København ledes af en styrelse på 13 medlemmer. Det humanistiske Fakultet udpeger 2 medlemmer blandt de under fakultetet heltidsbeskæftigede lærere, samt 1 medlem blandt de under fakultetet immatrikulerede studerende. Ligledes udpeger Det naturvidenskabelige Fakultet 1 lærerrepræsentant og 1 studentrepræsentant. Studieskolens lærerråd udpeger 4 medlemmer, Studieskolens fagkonsulentråd 2 medlemmer og Studieskolens TAPråd 2 medlemmer.

I 1988 havde de 2 fakulteter udpeget lektor Thorkil Damsgaard Olsen (Institut for nordisk Filologi), lektor Lisbet Falster Jacobsen (Institut for germansk Filologi), lektor Erik Schou Jensen (Geologisk Museum), stud.scient. Torkil Bang og stud.mag. Lisbeth Thing Mortensen.

Studieskolens medarbejdere havde udpeget exam.art. Hans-Jørgen Andersen, cand.mag. Bolette Brøndum-Nielsen, exam.art. Bodil Jeppesen, cand. mag. et art. Karen Noltensmeier, stud.mag. Marlene Paulsen, B.A., ass. Vibeke Pedersen, exam.art. Lars Skov og ass. Inge Worm.

Terminer:

Studieskolens kurser starter 8 gange om året, 3 terminer i efterårssemesteret, 3 i forårssemesteret og 2 sommerterminer med intensiv undervisning.

Undervisning:

Studieskolens tilbud omfatter sprogundervisning på alle niveauer, samt emner og fag, der kendes fra undervisningen i folkeskolen, gymnasiet og HF, herunder naturvidenskabelige fag og EDB. Derudover tilbydes undervisning i andre beslægtede fag. Undervisningstilbuddene henvider sig til alle, men Studieskolens særkende er især sprogundervisning på niveauer og i sprog, der stort set ellers kun findes på universiteterne. Studieskolens undervisning benyttes ligeledes

af studerende fra alle grene af undervisningssektoren som supplement til den normale undervisning for at forbedre standpunkt i de sproglige og naturvidenskabelige fag.

Fagudbuddet er ikke ændret meget i beretningsåret. Enkelte nye sprog er kommet til, ligesom der til stadighed udvikles nye niveauer opad i dansk for udlændinge.

Rekvireret af Det humanistiske Fakultet og Det internationale Kontor varetog Studieskolen i sommeren 1988 intensiv undervisning i dansk sprog for 12 amerikanske studerende før de, som led i universitetets udvekslingsprogram, kunne følge universitetets undervisning.

Lærerekruttering:

Studieskolens lærere er alle yngre kandidater eller ældre fagstuderende. For disse sidste udgør Studieskolen en værdifuld og studierelevant arbejdsplads. Dette giver sig da også udslag i specialevalg, hvor materiale indsamles og teorier afprøves i praksis.

Omfang:

Studieskolens undervisning omfattede i 1987/88 i alt ca. 1.600 kurser med ca. 22.000 deltagere svarende til ca. 51.000 undervisningstimer. Heraf var ca. 19.000 timer dansk for udlændinge.

Ca. 600 kandidater tilmeldte sig Studieskolernes danskprøver, der afholdes i samarbejde med Studieskolerne i Århus og Odense. Disse prøver benyttes af universiteterne og andre højere læreanstalter som suppleringsprøver for udenlandske studerende.

Jørgen Jørgensen

6. Denmark's International Study Program (Tidligere DIS Study Program)

Denmark's International Study Program er en selvstændig uddannelsesinstitution, som pr. 1. august 1988 overtog DIS Study Programs undervisningsaktiviteter fra DIS, Danmarks Internationale Studenterkomité.

Idégrundlag:

Study Programs idégrundlag er at dygtiggøre udenlandske universitetsstuderende inden for deres fag, at bibringe dem viden om dansk kultur og færdigheder i dansk sprog, og viden om Europa (Vest- og Øst-), samt at hjælpe dem til at udvikle sociale færdigheder til at fungere i en verden af indbyrdes afhængige samfund i hurtig udvikling.

Undervisningsprogrammet er et bredt integreret undervisningsprogram i den forstand, at det undervis-

ningsmæssige, akademiske og kognitive samt det oplevelsesmæssige, tværkulturelle og emotionelle indgår i en helhed.

Study Program er en dansk uddannelsesinstitution, som forbinder dansk universitetstradition med traditioner fra den danske folkehøjskole. Undervisningsprogrammet sigter derigennem til dels mod den amerikanske »liberal arts« tradition, hvor den akademiske indsats og det kulturelt berigende er elementer i en læreproces, hvis mål er den studerendes samlede personlighedsudvikling gennem uddannelse, dygtiggørelse og videnerhvervelse.

Undervisningsprogrammet retter sig primært mod nordamerikanske undergraduate studerende i deres tredje eller fjerde universitetsår. Adgang til programmet er selektiv. De studerende skal opfylde en række akademiske forudsætninger, bl.a. et karaktergennemsnit på B (3 på en 4-skala). Undervisningsprogrammet forener i øvrigt dansk og amerikansk højere uddannelsestradition. Undervisningssproget er engelsk, forløbet er på et eller to semestre. Strukturen er opbygget således, at resultatet af opholdet i København, normalt efter forudgående aftale med de udenlandske hjeminstitutioner, indgår i opfyldelsen af eksamenskrav ved det pågældende universitet. Der undervises i fag, som kun eller bedre kan læses i Danmark, lærerkræfterne er danske, studieture og faglige ekskursioner indgår i undervisningen. Undervisningsprogrammet er fagligt og arbejdsmæssigt krævende.

Undervisningsprogrammet indgår i et samlet servicekoncept, hvor ydelsen ud over undervisningen omfatter informationsmateriale inden semesterstart, flytransport, en uges orienteringsprogram i København incl. danskundervisning, et familieopholdsprogram, studievejledning, bibliotek, karakteroverførselsprocedurer, kulturelle og sociale arrangementer samt løsningen af praktiske forhold omkring visum, sygesikring, forsikringer m.v.

Undervisningsprogrammet er udviklet og administreret i tæt samarbejde med et internationalt netværk af universiteter især i USA med henblik på løbende at afspejle akademiske og kulturelle behov.

Undervisningsprogrammet skal økonomisk kunne hvile i sig selv. Det udbydes på markedsvilkår i konkurrence med universitetsprogrammer for amerikanske studerende især i England.

Måling af undervisningens kvalitet

Et vigtigt træk ved Study Program er, at de studerende skriftligt tilbagemelding på undervisningsprogrammet indhentes løbende og systematisk. Det sker i form af 4 spørgeskemaer, som hvert semester udfyldes af stort set alle de studerende: Pre-semester Questionnaire, General Program Evaluation, Course Questionnaire og Family Questionnaire.

Spørgeskemaerne måler forventninger forud for semesteret og tilfredshed efterfølgende med program-

mets forskellige aspekter, de giver oplysninger om de studerendes arbejdsindsats hjemme og i Danmark, de levner plads for forslag og kommentarer.

Spørgeskemaerne sammendrages, og talmæssige gennemsnit og spredningsmål beregnes, således at udviklingen for semester til semester og de enkelte programretningers og enkelte fags indbyrdes placering kan måles.

Spørgeskemaerne rummer for den enkelte lærer og for undervisningsadministrationen værdifulde oplysninger til brug ved den løbende evaluering og justering af programmet.

Udvikling i studentertallet:

Nedenfor er anført studentertallet for 1988 sammenlignet med 1987.

	Forår		Sommer	Efterår	1988
	1.sem.	2.sem.		1.sem.	I alt
Liberal Arts	112	26		140	278
Int'l Business Studies	66	25		71	162
Arch. and Design Studies	21	29	30	52	132
I alt 1988	199	80	30	263	572
I alt (1987)	(208)	(102)	(43)	(320)	(673)

Nye lokaler Vestergade 7:

Study Program flyttede i august 1988 til en nyrestaureret købmandsgård fra 1798 i Vestergade 7.

Ejendommen rummer bibliotek, enkelte klasselokaler, arbejds- og grupperum for de studerende, studiefaciliteter for arkitektprogrammet, studenterlounge, informationskontor, eksamenskontor, studievejledning, studieturskontor, undervisningsadministration og bogholderi.

Arbejdsgruppe vedr. Study Programs fremtid:

I august 1988 nedsattes en arbejdsgruppe til drøftelse af arbejdsgrundlag og forretningsplan, samt fremtidig overordnet organisation for Fonden Denmark's International Study Program.

Arbejdsgruppen bestod af Leif Christensen, Københavns Universitet, Jens Kristian Elkjær-Larsen, Schøbel og Marholt, Knud Larsen, Direktoratet for de videregående Uddannelser, Niels Gottlieb Larsen, DIS Study Program, Peter Uffe Meier, Direktoratet for de videregående Uddannelser, Torben Nielsen, DIS bestyrelse, Kjeld Skytte, Undervisningsministeriet, Lauge Stetting, Handelshøjskolen i København og Anders Uhrskov, DIS Study Program.

Arbejdsgruppen, hvis arbejde afsluttedes i marts 1989, behandlede i 5 arbejds møder notater udarbejdet af Study Programs direktion.

3 årig driftsgaranti 1989-91:

Folketinget vedtog i december 1988 tekstanmærkning til § 42 i Finanslov for 1989:

»AD § 20. Undervisnings- og Forskningsministeriet

Andre bestemmelser

Af finansministeren

Ny tekstanmærkning.

Som ny tekstanmærkning indsættes:

'Nr. 96 ad 08.89.53.19.

Undervisnings- og forskningsministeren bemyndiges til i en 3-årig periode fra 1. januar 1989 inden for en ramme af 1,5 mill. kr. at yde fonden Denmark's International Study Program en driftsgaranti til videreførelse af fondens internationale uddannelsesvirksomhed.'

Ad tekstanmærkning nr. 96

Driftsgarantien ydes for at sikre en fortsættelse af DIS Study Program's virksomhed, når denne er udskilt af den selvejende institution DIS (Danmarks Internationale Studenterkomité), og fonden Denmark's International Study Program er stiftet.«

Bestyrelsesmedlem i NAFSA:

Study Programs direktør cand.mag. Anders Uhrskov blev i 1988 udpeget til bestyrelsen (the board of directors) for NAFSA (the National Association for Foreign Students Affairs i Washington DC) for en treårig periode som den første ikke nordamerikaner i organisationens 40 årige historie. NAFSA er den professionelle organisation inden for international studentermobilitet, og udnævnelsen af en europæer til bestyrelsen markerer, at international studentermobilitet bør videreudvikles ikke kun regionalt, men også transatlantisk.

Uddannelseseksport:

Fra september 1988 placeredes i alt 11 indonesiske Ph.D. og kandidatstipendiater på Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole og på Danmarks tekniske Højskole.

Study Program er i forhold til de indonesiske myndigheder kontraktsansvarlig for projektet, som finan-

sieres af DANIDA det første år og af Verdensbanken i de følgende år.

Anders Uhrskov

7. Forskerbyen SYMBION

Københavns Forskerby SYMBION er etableret ud fra ideen om »at skabe optimale betingelser for et frugtbart samarbejde mellem erhvervslivet og den offentligt støttede forskning på hovedstadens mange universiteter og høgere læreanstalter«. Navnet SYMBION er afledt af »symbiose« = sameksistens mellem forskellige organismer til gensidig gavn.

I princippet er Forskerbyen SYMBION en fleksibel bygning med de nødvendige faciliteter og servicefunktioner samt et mindre koordinerende og formidlende sekretariat. De enkelte projekter, som lejer sig ind i bygningen, hviler i sig selv både organisatorisk og økonomisk.

SYMBION er en tilpasning til danske forhold af den aktivitet, der har udviklet sig mange steder i udlandet under betegnelser som Science Park, Research Park, Innovationszentrum. Udenlandske erfaringer har været meget positive og giver begrundelse for at forvente, at en kraftig aktivitet vil vokse op i og omkring SYMBION. Den nærmest beliggende Science Park er IDEON i Lund, med hvilken SYMBION fra starten har haft tæt kontakt. I Danmark samarbejder SYMBION med Forskerparken i Århus, Nordjyllands Videnpark og Teknologisk Institut.

Historie:

SYMBION blev startet på initiativ fra en gruppe forskere ved Det naturvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. Det første skridt blev stiftelse af den selvejende Fonden Københavns Forskerby SYMBION den 14. november 1986. SYMBION etablerede sig fysisk i Haraldsgade 68 i den tidligere Hospitalslaborantskole. SYMBION blev i 1988 fyldt op med projekter og har behov for udvidelser i 1989.

Foreningen Københavns Forskerby Initiativ:

I København eksisterer en gruppering af forskere organiseret i Foreningen Københavns Forskerby Initiativ. Gennem personlig indsats står de som garant for, at der er en bred og levende interesse for at et udbygget samarbejde mellem forskning og erhvervsliv skal realiseres. Foreningens bestyrelse består af: Lektor Kjeld Schaumburg (formand), Københavns Universitet; sektionsleder Jeff Martinussen (næstformand), Opfinderkontoret, Teknologisk Institut; adjunkt Hans Thor Andersen, Københavns Universitet; funktionschef Otto Andresen, Novo Industri A/S; direktør Kim

Carneiro, Dansk Institut for Fundamental Metrologi; underdirektør Otto Gram Jeppesen, NKT A/S; lektor Mette Mønsted, Handelshøjskolen i København.

Organisation:

SYMBION er organiseret som en selvejende fond. Denne opbygning er valgt for at sikre, at de aktiviteter, der inddrages i SYMBION med bestyrelsens godkendelse, er fagligt nyskabende, af høj kvalitet og baseret på et ligeværdigt samarbejde mellem forskning og erhvervsliv.

Den uafhængige position som SYMBION's bestyrelse har opnået gennem fondsdannelsen er afvejet nøje ved at sammensætte denne ligeligt af repræsentanter fra forskning og erhvervsliv. Bestyrelsen består af: Rektor Ove Nathan (formand), Københavns Universitet; direktør Jørgen Olsen (næstformand), GN Telematic A/S; lektor Knud Allermann (næstformand), Københavns Universitet; næstformand Max Bæhring, Dansk Metalarbejderforbund, direktør Kim Carneiro, Dansk Institut for Fundamental Metrologi; rektor Finn Junge Jensen, Handelshøjskolen i København; rektor Birthe Jensen, Danmarks Farmaceutiske Højskole; direktør Ulrik V. Lassen, NOVO Industri A/S; direktør Lillian Reesen, Danisco Biotechnologi; lektor Kjeld Schaumburg, Københavns Universitet; direktør Hans Erik Hansen, Industrirådet; koncerndirektør Ib Yde, Dansk Investeringsfond.

Til varetagelse af et fremtidigt byggeri samt som ansvarlig for den praktiske drift af forskerbyen har SYMBION foranlediget, at et aktieselskab er blevet oprettet. Selskabets navn er SYMBION A/S. Selskabets bestyrelse: Koncerndirektør Ib Yde (formand), Dansk Investeringsfond; direktør Jens-Erik Corvinius (næstformand), Kreditforeningen Danmark; lektor Knud Allermann, Københavns Universitet; direktør Erik B. Rasmussen; advokat Morten W. Vandborg (direktør).

Symbion sekretariat:

Den daglige administration af SYMBION og service varetages af sekretariatet. Sekretariatets medarbejdere er: Cand.scient. Karsten Skov-Nielsen, kontorassistent Tina Thorup og laboratoriemekaniker Ole Stub.

Lokaler og byggeri:

SYMBION har i sin startfase valgt at leje lokaler i et eksisterende erhvervskompleks, beliggende Haraldsgade 68, 2100 København Ø, i umiddelbar tilknytning til Universitetsparken. Herved er udenlandske erfaringer benyttet, som viser, at den nære tilknytning til universitetsmiljøet er en afgørende faktor for etablering af et dynamisk og kreativt miljø. SYMBION vil danne denne ramme ikke kun gennem sin nærhed til forskningsinstitutterne, men også gennem bofællesskabet mellem en lang række projekter, hvis medar-

bejdere kan komme i nær kontakt med hinanden. I den valgte bygning disponerer SYMBION over ca. 2.500 m² med mulighed for ekspansion de nærmeste år. SYMBION forventer, at der i mange af de avancerede projekter, som skal huses, hurtigt vil blive rejst krav om tekniske faciliteter, som bedst kan etableres i nye bygninger, planlagt med disse krav for øje. Der arbejdes derfor med udvidelsesplaner i området.

SYMBION Videnformidling:

SYMBION Videnformidling er et projekt under SYMBION fonden. SYMBION Videnformidling varetager formidling om 1) udviklingsmulighederne for nye højteknologiske projekter og produkter, 2) produktions- og samarbejds muligheder, 3) patentoplysninger og finansieringsmuligheder. Som arbejdsredskab oprettes en forskerdatabase. Videnformidlingens medarbejdere er: Projektleder Jette Balslev og cand. pharm. Kirsten Kjeldsen.

Forskerbyen SYMBION

Haraldsgade 68, 2100 København Ø
Telefon: 31 81 78 88
Telefax: 31 81 78 33

Knud Allermann

8. Universitetets og øvrige højere læreanstalters Studenter-Gymnastik

USG står for Universitetets og øvrige højere læreanstalters Studenter-Gymnastik. Øvrige højere læreanstalter omfatter i dag Københavns Tandlægehøjskole, Danmarks farmaceutiske Højskole, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Handelshøjskolen i København, Kunstakademiet og Det kgl. Musikkonservatorium.

Institutionen oprettedes ved Københavns Universitet den 1. oktober 1918. Man startede med 2 gymnastikhold for mandlige studerende i Studenterforeningen, samt et hold i K.F.U.M.'s gymnastiksal i Rosenborggade (under ledelse af N. C. D. Petersen). I 1920 kom de kvindelige studerende med – også i gymnastik – (under ledelse af cand. mag. fru Agnete Bertram).

I tidens løb udvidedes tilbuddene til også at omfatte andre idrætsgrene end gymnastik. USG var også først i rækken med at introducere nye idrætsgrene (basketball, volleyball, svømmedykning for blot at give et par eksempler).

Ophugning:

Om opbygningen af USG anno 1989 kan man kort og godt sige, at institutionen består af 7 klubber – 6 konkurrenceidrætsklubber og 1 motionsidrætsklub. De 6

konkurrenceidrætsklubber består af en gymnastikklub, en svømmeklub, en håndboldklub, en basketballklub, en volleyballklub og en badmintonklub.

Motionsidrætsklubben er langt den største. Sagt på en anden måde: Fordelingen i USG i dag er ca. 15 % konkurrenceidrætsudøvere og ca. 85 % motionister.

En klub kun for studenter?

Gennem de sidste 10 år er vi ofte blevet stillet over for spørgsmålet: »Hvorfor specielt en klub for studenter?«

En studenterklub kan have sine rent praktiske fordele:

1. Bedre udnyttelse af ressourcerne (mellemtimer kan benyttes),
2. Studerendes semestre muliggør, at vedligeholdelse og forbedringer af idrætsanlæg kommer mindre på tværs, end de ville gøre i »civile klubber«.

Formål

USG's formålsparagraf har siden stiftelsen været: »Under kammeratlige former at give unge under uddannelse en alsidig systematisk motion, der kan modvirke det stillesiddende studielivs skadelige indflydelse på arbejdsevne og velbefindende«.

USG's bestyrelse består af en repræsentant fra de højere læreanstalter, en repræsentant fra konkurrenceklubber, en repræsentant fra USG's motionsidrætter, samt USG's inspektør (altså i alt 4 personer).

USG's repræsentantskab består af:

- 1) en repræsentant for hver af de motionsidrætter, der er på USG's program (9).
- 2) En repræsentant for hver af de højere læreanstalter (7).
- 3) En repræsentant for hver af konkurrenceidrætsklubberne (6).

Et fuldtalligt repræsentantskab omfatter således i alt 22 personer.

Fordele:

USG udmærker sig derved, at den under samme tag kan tage sig af både konkurrencefolk og af motionister og med fordelingstillene 15%/85% (ca. 400/2250 personer).

Dette er ret enestående. Man har i tidens løb gjort sig sine tanker om, hvem der ville blive »sorteper« i tilfælde af, at USG af en eller anden grund skulle nedlægges. De 400 ville nemt kunne optages i andre konkurrenceidrætsklubber, mens størstedelen af de 2250 (motionister) ville opgave at motionere, dels fordi de ville have svært ved for det første at finde et andet sted eller klub, dels fordi den atmosfære, der er fremherskende i USG simpelthen er umulig at opdrive andetsteds.

Økonomi:

USG fik i 1975 status som selvejende institution, hvil-

ket indebærer, at kontingenterne nu kan følge prisudviklingen. Før 1975 nyttede det ikke at sætte kontingenterne op for at få flere penge til rådighed, idet alle indbetalte kontingenter, hvad enten de var høje eller lave, blev overført til statens indtægtskonto. Der var således intet grundlag for at forøge studenternes udgifter, idet de intet selv ville få for pengene.

USG finansieres i dag først og fremmest af de indbetalte kontingenter.

Vi får endvidere løntilskud til administrationen fra Københavns Universitets budget.

Tidligere havde vi endnu et privilegium, idet vi var

fritaget for lokaleleje i Danmarks Højskole for Lægemøvelsers lokaler.

Siden indførelsen af begrebet »indtægtsdækket virksomhed« ser det desværre ud til, at denne fordel med Undervisningsministeriets billigelse skal forsvinde, således at studerende – der i mange tilfælde i forvejen er hårdt spændt for – nu bliver tabere, idet USG i modsætning til andre idrætsklubber er blevet nægtet støtte af Københavns Kommune i henhold til fritidsloven. Kommer vi ikke ind under denne lov, går vi dystre udsigter i møde.

Niels Aage Madsen